

התבוננות

"שופט אינו אלוהים".
אורי גורן
צילום: צביקה טישלר

האם חיילים שנפצעו בפעילות קרבית יקבלו פיצוי גבוה יותר מאלו שנפצעו במהלך חופשת סוף שבוע? "בתוך חצי שנה תהיה תשובה", מנכ"ל השופט אורי גורן שיעמוד בראש הוועדה שתכריע בשאלה שמוציאה את הנכים לרחובות

||| משה רונן ויחזקאל אדירם

ר הביטחון אהוד ברק כבר חתם. ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר האוצר ד"ר יובל שטייניץ יחתמו בימים הקרובים על כתב המינוי, והוועדה הממלכתית לבדיקת הנורמות והסיווג של נכי צה"ל תצא לדרך. בראשה יעמוד השופט אורי גורן, מי שהיה עד לפני כן שופט חודשים נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב.

הוועדה הממלכתית כבר שכרה אולם ומשרד דים במרכז רבין בתל אביב. היא תצטרך להכריע בשאלה שכבר הוציאה את הנכים לרחובות: האם יהיה דין אחד לנכים שנפגעו בפעילות קרבית ומבצעית ולחיילים שנפגעו בתאונת דרכים כאשר היו בחופשה ונהגו ברכב של ההורים לביטוח סוף שבוע. האם יהיו שתי דרגות של נכי צה"ל. בוועדת גורן יישבו, לצד היו"ר, גם פרופ' ערן דולב, לשעבר קצין רפואה ראשי, תא"ל (מיל') אביגדור קהלני, מנכ"ל הביטוח הלאומי אסתר דומיניסני ואחרים. "הדיונים יהיו בדלתיים פתוחות, ונזמן אליהם כל מי שרצה להעיד", אומר השופט גורן. "לפי החלטת הממשלה, אנחנו אמורים לסיים את הדיונים תוך חצי שנה".

יש לך כבר תובנות בנושא?
"זה כמו לשאול שופט מה יהיה פסק הדין לפני שהתחיל במשפט. אין לי עמדה. אני פתוח לשמוע הכל".

זה לא תפקיד פופולרי וההמלצות שלכם עליו לות לעורר מחלוקת ציבורית גדולה. למה לך כאב הראש הזה?

"כשפרשתי לגמלאות הייתה לי שיחת סיכום עם נשיאת בית המשפט העליון, דורית בייניש. היא יעצה לי: 'אחרי הפרישה שלך אל תחשוב על כסף. אל תשכח ששירתת את הציבור כשופט 28 שנים. תמשיך לשרת את הציבור'. משום כך הסכמתי לעמוד בראש הוועדה הזאת".

זו לא הוועדה הציבורית היחידה שהוא עומד בראשה: מבקר המדינה מיכה לינדנשטראוס הציב אותו בראשות ועדה שתקבע את שכי רם של העובדים החדשים במשרד המבקר. שר המשפטים פרופ' יעקב נאמן מינה אותו לעמוד

בראש הוועדה לתיקון סדרי הדין האזרחי. השר להגנת הסביבה גלעד ארדן ביקש ממנו לעמוד בראש ועדת פרס איכות הסביבה. לשכת עורכי הדין הציבה אותו בראש הוועדה המאשרת מינוי בוררים במוסד לבוררות של הלשכה.

מנכ"ל המדינה

פרט לזאת, "בשביל הפרנסה", הוא בורר ומגשר בתיקי ענק. אבל הוא אינו מוכן לדבר עליהם. השופט גורן והשופט בדימוס בעז אוקון הם הבוררים הבכירים ב"משכן לבוררות" שמנהלת דליה רבין במגדל המוזיאון שמול בית המשפט המחוזי בתל אביב. במסגרת זו בורר אורי גורן בסכסוכים הגדולים במשק, בין גופים כלכליים גדולים לבין עצמם ובניג לבין המדינה.

אורי גורן, 70, מתגורר במגדלי סי אנד סאן בתל אביב. אשתו נפטרה לפני כמה חודשים ממחלה ממארת. הוא למד במגמה ריאליסטית בתיכון חדש בתל אביב, ובכיתתו למדה גם עדה ליפשיץ, לימים כלת פרס נובל פרופ' עדה יונת. כשלא

בקשות דחופות שהוגשו לבית המשפט, שומע את טיעוני עורכי הדין – ומחליט במקום.

בתפקיד זה הוא כתב כ-30 החלטות בעניינים של חיים ומוות, שזיכו אותו בכינוי "השופט המ' נתק". באין חוק באותם ימים, הוא קיבל החלטות יצירתיות ונעתר לבקשות של חולים במחלות סופניות לא לחבר אותם למכשירי החיים. ההחלטה הראשונה הייתה בבקשתו של בנימין אייל, חולה בניוון שרירים, שביקש להורות לרופאי בית החולים הסיעורי רעות לא לחבר אותו למכשירי ההנשמה. תוך יומיים קבע אורי גורן הלכה משפטית: אם מדובר במחלה סופנית שהולכת ומידרדרת, ואין שום סיכוי להבריא, ואם זהו רצונו החופשי של החולה עצמו, אסור לרופאים לחבר אותו למכשירים. "שופט אינו אלוהים", הוא אומר. "הוא בשר ודם, אבל הוא צריך להיות מענטש, אדם טוב, אוהב אדם ואוהב את מדינתו".

מה דעתך על רמת בתי המשפט בימים?
"לצערי רמת השופטים יורדת. פעם היו ביישראל 200 שופטים, ובכל מינוי של שופט חדש ידעו את מי ממנים. היום יש 600 שופטים ולמע-

"לצערי רמת השופטים יורדת. פעם היו בישראל 200 שופטים, ובכל מינוי של שופט חדש ידעו את מי ממנים. היום ועדת מיון רואה אותם לשלוש דקות, וקובעת אם הם נחמדים או לא"

רכת חדרו אנשים שאינני מכיר. ועדת מיון רואה אותם לשלוש דקות, וקובעת אם הם נחמדים או לא. אני חרד לרור הבא של השופטים".

צחקו לו בפנים

"השופטים הטובים ביותר באו מהשורה הראשונה של עורכי הדין הפרטיים", הוא אומר. "כנשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב פניתי לכמה עורכי דין מובילים כאלה והצעתי להם להצטרף, עם אפשרות תוך כמה שנים להתקדם לבית המשפט העליון. פניתי לעורכי דין מובילים כמו רובי בכר, ד"ר דורי קלגסבלה, יהושע חורש. הם צחקו לי בפנים".

למה?
"שופט צריך להיות בטוח כלכלית בעתידו. בזמני השופטים היו זכאים לחמישה אחוזי פנסיה לכל שנת שיפוט. שופט שלום יכול היה לפרוש לגמלאות אחרי 15 שנים (אם לא התקדם למחוזי) ושופט מחוזי אחרי 20 שנות שיפוט. היו לנו תנאים וזכויות סוציאליות שהבטיחו את העתיד הכלכלי. בשנת 1995 שינו את התנאים האלה. היום שופט חדש צובר שני אחוזים פנסיה לשנה, כמו כל עובד מדינה. מאותו רגע מגיעים לשיפוט רק אלה שיש להם כבר ותק בתנאים הסוציאליים: אנשי הפרקליטות או אנשי צבא הקבע לשעבר. עורכי דין מהמגזר הפרטי מגיעים רק אם הם כבר אנשים עשירים. התוצאה היא, שרוב השופטים החדשים הם אנשים אנונימיים".

אז הבעיה היא כלכלית?
"בוודאי. גם העומס המוטל על בתי המשפט הוא בעיה כלכלית. צריך למנות עוד מאות שופטים חדשים, ואיתם גם עוזרים משפטיים, מתמחים וצוות עזר פקידות. צריך לבנות עוד מבנים לבתי המשפט. אבל אצלנו זה לא קורה כי בכל פעם יש קיצוץ רוחבי בתקציב".

אין פתרון אחר?
"כדי למנוע קריסה של מערכת המשפט, לא צריך להיבהל מהמושג הפרטה. אם אי אפשר למינות עוד 500 או 600 שופטים, אפשר למנות עורכי דין לדון במשפטים אזרחיים במקום שופטים".

בין הנאשמים שאותם דן היו יהודה גיל, סוכן המוסד שסרחה; תא"ל (מיל') יצחק יעקב ("יאצה") (טענו שהוא מרגל נורא ואיום, והתברר שהוא זקן שעשה שטויות, לכל היותר עבירת צנוזרה. מצאתי 'פתרון יצירתי': עצרתי אותו בבית מלון ולא בכית סוהר); הנער סמואל שיינבין, שרצח אדם בארה"ב ונמלט לישראל. גורן החליט על האונות סתר בתיקים הגדולים במדינה, בהם האונות הסתר בעניין השר חיים רמון.

מה עמדתך בסוגיית פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה?

"אתן לכם תשובה דיפלומטית: אני חבר של יענקל'ה נאמן. מאחר ולפני עשר שנים דנה בנושא ועדת שמגר והנסיבות השתנו, ייתכן שהגיע הזמן למנות ועדה לא פחות מכובדת מוועדת שמגר".